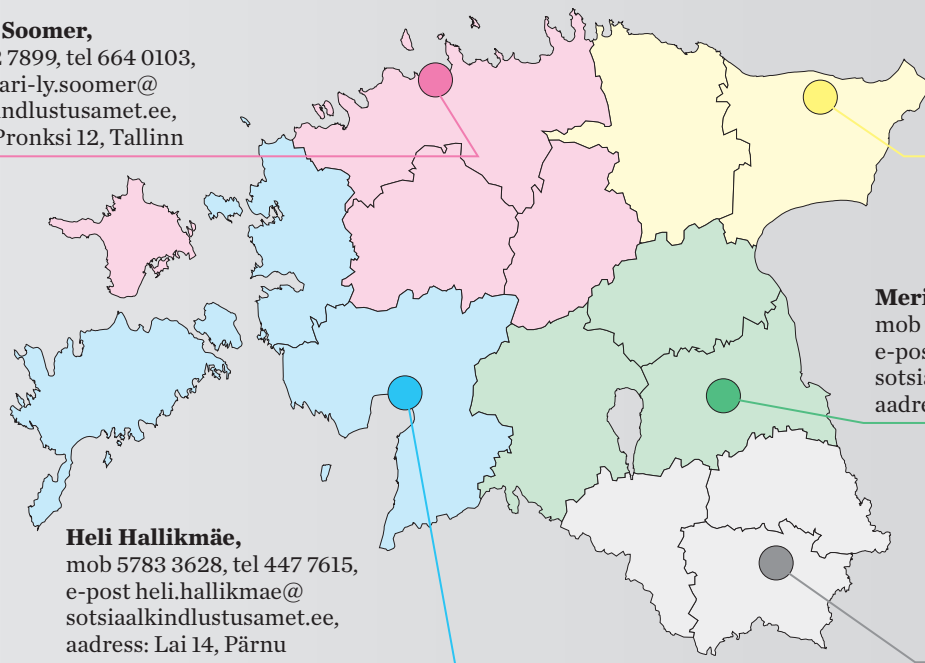

Mari-Ly Soomer,
mob 5912 7899, tel 664 0103,
e-post: mari-ly.soomer@
sotsiaalkindlustusamet.ee,
aadress: Pronksi 12, Tallinn

Enely Kullamäe,
mob 5343 3002, tel 337 9712,
e-post: enely.kullamae@
sotsiaalkindlustusamet.ee,
aadress: Keskväljak 1, Jõhvi

Merili Laansoo,
mob 5783 5580, tel 744 7494,
e-post: merili.laansoo@
sotsiaalkindlustusamet.ee,
aadress: Põllu 1a, Tartu

Heli Hallikmäe,
mob 5783 3628, tel 447 7615,
e-post heli.hallikmae@
sotsiaalkindlustusamet.ee,
aadress: Lai 14, Pärnu

Raina Kurg,
mob 58540570
e-post: raina.kurg@
sotsiaalkindlustusamet.ee
aadress: Jüri 19a, Võru

„Mõni arvabki, et pean tema laenudega tegelema, aga nii see pole, mina annan nõu,” toonitab Torm.

Kasvõi viie euro kaupa

Kui kliendi kulud-tulud on üle vaadatud ja kasvõi viis eurot jääb üle, saab Tormi sõnul alustada võlgade tasumist. „Viie euro kaupa

” **Parem on säästa kasvõi väike summa kui mitte midagi. Hea ja lihtne reegel – panna igast saadud summast midagi kõrvale, ideaalis vähemalt 10%.**

tasub maksta siis, kui asi võib pikemas perspektiivis kohtusse minna ja laenuandjaga õnnestub kokku leppida, et maksad vähehaaval, aga maksad. Kui laenu tasumata jätmise aeg on pikem kui kolm kuud, on laenuandjal õigus võlgnik kohtusse kaevata. Siis see viis eurot näitab tahet oma võlga tegeleda,” selgitab Torm.

Säästmise eesmärgil korrigeeritakse toidusedelit. „Tihti ostetakse vorsti ja saia, sest „lastele meeldivad need”. Kui küsin, millal viimati putru tehti, siis seda polegi proovitud – aga puder on palju soodsam ja tervislikum,” teab Torm ja lisab, et on mitmeid kliente õpetanud moosi keetma. Kui endal marju pole, võib küsida näiteks õunu kasvõi võõralt, kel puualused täis. „Heal õunaaastal antakse ämbritäis hea meelega päris tasuta, mõni palub ehk õunte eest vaevatasuks puualuse puhtaks korjata, mis ju ka konti ei murra,” leiab Torm.

Kui menüü paigas, vaadatakse üle laste taskuraha. „Kui rahaga kitsas, ei saa anda lapsele 10 eurot nädalas. Küsitakse – kuidas ma ei anna, teistele lastele ju antakse. Tuleb tõsta lapse enesekindlust, et ta tuleks toime viie euroga ega tunneks end alaväärsena. See on läbirääkimiste küsimus. Lapsele tuleb kõike selgitada juba väikesest peale: ta saab aru, kui igale keelule ja käsule lisad põhjenduse,” selgitab nõustaja.

Evi Torm ütleb, et võlanõustaja juurde tulla ei ole kunagi liiga vara – ja tema kogemust mööda ka kunagi mitte hilja. „Ent kõige alus on ikkagi valmidus oma elu muuta,” on naine veendunud.

Paljudel puudub säästmisharjumus

Igakuisteks laenumakseteks võiks pankade hinnangul kuluda maksimaalselt 40 protsenti pere sissetulekust. Mõistlik laenumäär, kus oma tarbimisharjumusi reeglina muuta ei tule, on aga viiendik sissetulekust.

Keskmine Eestis võetud eluasemelaen on suurusjärgus 41 000 – 45 000 eurot, mida makstakse tagasi paarkümmend aastat. „Enim ongi kodulaenu võtnud kliente. Väike-laenu ja muud väikekrediiditooted ei ole nii levinud. Väikefinantseerimiseks kasutatakse pigem püsimumaksega krediitkaarte, kus ühes lahenduses on koos nii maksevahend

kui väiksema krediidi kasutamise võimalus,” selgitab SEB eraisikute suuna arendusjuht Triin Messimas.

Danske Banki jaepanganduse direktori Helen Lulla sõnul on laenu taotlemise peamine eeldus stabiilne ja tõestatud sissetulek. „Tallinnas ja Harjumaal on laenu taotlemisel nõutav minimaalne sissetulek kuus 700 eurot, koos kaastaotlejaga minimaalselt 1000, mujal Eestis 600, koos kaastaotlejaga minimaalselt 900 eurot. Keskmiselt võib igakuisteks laenumakseteks kuluda kuni 40% leibkonna sissetulekust,” ütleb Lulla.

Triin Messimase sõnul peetakse mõistlikuks ja jõukohaseks laenumääraks mitte rohkem kui 15–20% sissetulekust. „Peamine on tagada, et pere ei peaks oma tarbimisharjumusi kardinaalselt muutma – reaalses elus ei ole see lihtsalt võimalik,” nendib Messimas.

Swedbankis on minimaalne sissetulekunuõue ühe laenusaja kohta eluasemelaenudel 600 eurot. „Reeglina võib laenumakseteks kuluda 30–45% regulaarsest ja tõestatud sissetulekust,” märgib Swedbanki pressiesindaja Mart Siilivask.

Seega tuleb laenuotsust põhjalikult kaaluda, kõrvutada sissetulekut ja väljaminekut, parimate laenuitingimuste saamiseks võtta laenupakumised mitmest pangast ning alles seejärel teha lõplik otsus.

Kui on ette näha tagasimaksmistõrkeid, soovivad pangad juba raskuste ohu korral võimalikult kiiresti nende poole pöörduda – siis on võimalik maksepäeva muutmise, maksepuhkuse, laenuperioodi pikendamine vms.

„Laenu on võimalik juba lepingu sõlmimisel kindlustada nii töökaotuse kui näiteks terviseprobleemide tekkimise puhuks, et sissetuleku vähenemisel oleks jätkuvalt võimalik laenumakseid tasuda,” soovib Triin Messimas.

Laenu ei ole kunagi soovitatav võtta maksimumsummas, vaid jätta ootamatusteks endale puhver.

„Laenu olemasolul tuleb tulevikuks koguda tagavararaha, näiteks kui laenumakset suurenevad intressimäärade tõusu tõttu või pere majanduslik seis halveneb. Täna euribori juures on vähe tõenäoline, et laenumakset märgatavalt alanevad, pigem tulevikus laenumakset suurenevad,” räägib Danske Banki jaepanganduse direktor Helen Lulla.

Lulla nendib, et paljudel puudub säästmisharjumus. „Meie soovime alustada regulaarse säästmisega, et tekiks harjumus säästa. Alustada võib väikeste summade kogumisega. Üldiselt saab säästa ikka ainult kulutuste arvelt. Seetõttu peaks igas kodumajapidamises pidevalt jälgima sissetulekuid-väljaminekuid ning tegema eelarvet,” annab ta nõu.

Säästmisvõimalusi hinnates soovib Triin Messimas kaaluda, missuguseid kulusid saab vähendada või kuidas tulusid suurendada. „Parem on säästa kasvõi väike summa kui mitte midagi. Hea ja lihtne reegel – panna igast saadud summast midagi kõrvale, ideaalis vähemalt 10%. Hästi läbi mõeldes ja planeerides õnnestub säästa ka väikeselt sissetulekult,” julgustab Messimas. ☛

REKLAAM

Toila SPA Hotell

TULE MEILE PUHKAMA JA TERVE PEREGA LUSTIMA!

TOILAS MÄGUMAA ON SUUR, KUS LASTEL RÕÕMUKILKED SUUL.

HOOLITSUSED, WELLNESSKESKUS KOSUTAVAD EMA-ISA. SÖÖGILAUAS PEREVESTLUS, TERMIDES KA VÄIKE SUPLUS. PROTSEDUURID KÕIGI KEHA VASTU TALVE KOSUTAVAD.

Küsi lisa:
info@toilaspaa.ee
Tel. 33 42 300
Ranna 12, Toila
Ida-Virumaa
www.toilaspaa.ee